

## ROZDZIAŁ II. Partycypacyjny charakter LSR

Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru Stowarzyszenia LGD „Sierpeckie Partnerstwo” powstawała w okresie od czerwca do grudnia 2015 roku. Proces partycypacyjnego tworzenia LSR rozpoczęliśmy w dniu 8 czerwca 2015 roku od spotkania informacyjno-szkoleniowego dla naszych członków – przedstawicieli trzech sektorów, na temat założeń podejścia RLKS w ramach PROW na lata 2014-2020, metodyki budowy strategii rozwoju obszaru, jej partycypacyjnego charakteru i metod angażowania społeczności lokalnej w tworzenie, a następnie realizację LSR.

Zarząd Stowarzyszenia przyjął założenie stosowania 4 różnorodnych **metod partycypacji** na każdym kluczowym etapie prac nad LSR. Założenie to zostało zrealizowane.

W procesie partycypacji uwzględniano **włączenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR:**

- lokalną społeczność – poprzez wszystkie urzędy gmin, urząd miejski oraz powiatowy urząd pracy, starostwo powiatowe, strony internetowe, prasę lokalną, plakaty i okólniki zapraszaliśmy na spotkania informacyjno-konsultacyjne, zależało nam na szerokim udziale mieszkańców, przedstawicieli różnych środowisk społecznych, również w celu dokonania analizy społeczności lokalnej pod względem jej składu, rozpoznania głównych aktorów oraz doboru właściwych technik komunikacyjnych.
- przedsiębiorców, w szczególności właścicieli mikro i małych przedsiębiorstw – poprzez wyszukiwanie baz danych CEiGD oraz poprzez urzędy gmin (komórki zajmujące ewidencją działalności gospodarczej), wysyłanie zaproszeń drogą mailową i zapraszanie telefoniczne na spotkania informacyjne w gminach oraz wywiady indywidualne w biurze LGD
- organizacje pozarządowe – poprzez bazy kontaktowe (mailowe i pocztowe) będące w posiadaniu gmin partnerskich i LGD,
- osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – GÓPS i MOPS poprosiliśmy o pomoc w dotarciu do tych osób, również w zakresie badania ankietowego dotyczącego warunków i jakości życia mieszkańców gmin objętych LSR, w tym osób wykluczonych cyfrowo.

Zastosowane metody włączenia społeczności lokalnej do budowy Strategii zostały przygotowane po uprzedniej analizie społeczności lokalnej pod względem jej składu, rozpoznania głównych aktorów oraz doboru właściwych technik komunikacyjnych. W wyniku tego zastosowano następujące metody i techniki:

Metoda partycypacji	Zakres konsultacji / zgłoszone uwagi
<b>Ogólnodostępne spotkanie informacyjno-konsultacyjne w 7 gminach (wrzesień 2015 r.)</b>	<p>Spotkania składały się z części informacyjnej o nowym instrumencie finansowania rozwoju obszarów wiejskich, jakim jest RLKS, a także części konsultacyjnej: prezentacja diagnozy i analizy SWOT, dyskusja z uczestnikami spotkań i zgłaszanie uwag. Analizę SWOT przygotowało biuro LGD na podstawie opracowanych przez gminę strategii, zaś diagnozę na podstawie badań własnych i ewaluacji oraz dostępnych danych GUS, PUP, GÓPS, MÓPS, PCPR. Podczas spotkań przeprowadzono ankiety dotyczące warunków życia mieszkańców gmin objętych LSR. W ankietach pytaliśmy również o grupy osób najbardziej wykluczone z życia społecznego, kierunki rozwoju naszego obszaru oraz sposoby skutecznej komunikacji LGD ze społecznością lokalną.</p> <p>Zgłoszone propozycje zostały opracowane, a wyniki ankiet znalazły w dużej mierze odzwierciedlenie w zapisach strategii.</p> <p><u>Grupy najbardziej wykluczone z życia społecznego</u> to osoby długotrwale bezrobotne, młodzież, rodzice małych dzieci i seniorzy. Najpilniejszych działań na obszarze objętym LSR w obszarze gospodarki wymagają: tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie tworzenia nowych firm, wsparcie przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków unijnych na rozwój.</p> <p><u>Cele zaproponowane do LSR:</u> wzrost przedsiębiorczości i miejsc pracy, zachowanie dziedzictwa historyczno-kulturowego, rozwój infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej poprzez budowanie małej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, poprawa infrastruktury technicznej na obszarze, zwiększenie dostępu do środków publicznych, zwiększenie pomocy dla osób niepełnosprawnych, rozwój infrastruktury społecznej, aktywizacja społeczeństwa, zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowościach, zwiększenie bezpieczeństwa (budowa chodników, ścieżek rowerowych), pomoc osobom wykluczonym społecznie.</p>
<b>Warsztaty zespołu roboczego ds. LSR (5 spotkań)</b>	<p>Na podstawie zebranych informacji w formie diagnozy i analizy SWOT, wyników konsultacji, członkowie zespołu roboczego ds. LSR metodą „burzy mózgów” określili ostateczny zakres analizy SWOT, biorąc pod uwagę możliwości w LSR. Czynniki mniej istotne z punktu widzenia realizacji LSR zostały wyłączone. Zespół roboczy ds. LSR zaproponował również wizję LSR na lata 2016-2022.</p> <p>Na drugim spotkaniu pracownicy biura zapoznali zespół roboczy ds. LSR z analizą badań</p>

	<p>ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców i przedsiębiorców, propozycjami operacji, które napłynęły w ramach bazy pomysłów oraz informacją pozyskaną w związku z prowadzonymi wywiadami indywidualnymi. Zespół pracował nad określeniem celów oraz dokonał analizy przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji społecznych. Wybrał najistotniejsze dla mieszkańców obszary problemowe: gospodarkę, infrastrukturę, kapitał społeczny, dziedzictwo lokalne. Następnie Zespół określił wizję rozwoju, cele ogólne, cele szczegółowe, przedsięwzięcia i wskaźniki oraz grupy docelowe strategii. Zaplanowano jeden projekt grantowy.</p> <p>Na trzecim spotkaniu Zespół wypracował projekt zasad wyboru operacji i kryteriów ich wyboru. Przedstawiciele sektora społecznego wnioskowali o podniesienie dla nich wsparcia z 90% do 95% oraz umożliwienie udziału wkładu własnego w formie niepieniężnej. Wniosek uwzględniono.</p> <p>Podczas czwartego spotkania Zespół ds. LSR pracował nad zasadami komunikacji LGD ze społecznością lokalną, podczas dyskusji odniesiono się do przeprowadzonych badań ankietowych i trwającego badania preferowanych kanałów komunikacji, monitoringu i ewaluacji. Najlepiej oceniono informowanie poprzez stronę internetową LGD i elektronicznie mailem oraz prasę lokalną. Uzgodniono, że należy dążyć nie tylko do informowania mieszkańców, ale do pozyskiwania informacji zwrotnej. Ostatecznie Zespół postawił na komunikację dwustronną, w celu stworzenia rzeczywistych warunków włączenia lokalnej społeczności w planowanie i realizację LSR.</p> <p>Podczas piątego spotkania, na podstawie konsultacji społecznych online dot. zasad monitorowania i ewaluacji, informacji uzyskanej podczas forum lokalnego z udziałem sektora społecznego i wywiadów indywidualnych biuro LGD przygotowało projekt procedur dokonywania ewaluacji i monitoringu. Po dyskusji Zespół roboczy ds. LSR, zaakceptował przygotowany dokument. Uzgodniono, że ewaluacja zostanie przeprowadzona w 2018 i 2021 roku oraz 2023 roku na koniec procesu wdrażania LSR.</p>
<p><b>Badanie fokusowe z udziałem sektora publicznego</b></p>	<p>Spotkanie dotyczyło możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkańców kontekście zgłoszonych podczas otwartych spotkań konsultacyjnych, wywiadach indywidualnych oraz przeprowadzonych badaniach ankietowych. Padły propozycje w zakresie budowy ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej, ewentualnie budowy dróg, przebudowy świetlic. Pracowano nad określeniem celów, przedsięwzięć i wskaźników LSR.</p>
<p><b>Forum lokalne z sektorem społecznym</b></p>	<p>Poświęcone tematyce aktywizacji społecznej osób, grup nieformalnych zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru gmin objętych LSR. Podczas spotkania dyskutowano nad określeniem celów do zrealizowania w kontekście zgłoszonych problemów i potrzeb obszaru, ustalenie ich hierarchii oraz poszukiwania narzędzi umożliwiających ich rozwiązanie. Przedyskutowano projekt planowanych kryteriów wyboru operacji oraz skutecznych metod komunikowania się LGD z mieszkańcami, zasad ewaluacji i monitoringu. Młodsze pokolenie najchętniej komunikuje się drogą elektroniczną, starsze pokolenie poprzez spotkania bezpośrednie. Szczególną uwagę zwrócono na zagadnienia wzmocnienia kapitału społecznego i promocję dziedzictwa lokalnego.</p> <p>Uczestnicy spotkania prosili, iż z uwagi na brak środków finansowych organizacji, o umożliwienie zaliczenia w planowanych projektach na poczet udziału wkładu własnego pracy własnej. Wniosek zapisano celem dalszych konsultacji.</p>
<p><b>Grupa robocza sektora publicznego</b></p>	<p>Grupa pracowała nad zasadami wyboru operacji i kryteriów wyboru w przedsięwzięciach skierowanych głównie do sektora publicznego i społecznego. Uzgodniono również wskaźniki dla planowanego projektu współpracy. Z uwagi na ograniczone środki zaproponowano rezygnację z projektu własnego.</p>
<p><b>Wywiady indywidualne w punkcie konsultacyjnym LGD</b></p>	<p>Najwięcej wniosków i propozycji zgłosili przedsiębiorcy oraz osoby fizyczne planujące uruchomić firmę: usługi gastronomiczne, myjnia, wulkanizacja, agroturystyka, branża spawalnicza, nowoczesna produkcja zniczy, usługi hydrauliczne, motoryzacyjne, produkcja w branży spożywczej, usługi szkoleniowe. Z sektorem gospodarczym konsultowaliśmy: cele, które planujemy realizować w obszarze przedsiębiorczości, co wynika z diagnozy, przeprowadzonej analizy SWOT, badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorców oraz wywiadów indywidualnych. Następnie konsultowaliśmy wskaźniki realizacji LSR i grupy docelowe strategii. W wywiadach pytaliśmy potencjalnych wnioskodawców o metody i narzędzia skutecznego dotarcia do nich z informacją oraz zasady monitoringu i ewaluacji. Zdecydowanie odpowiadano, że</p>

	jest to strona internetowa LGD, prasa lokalna oraz drogą mailową i telefonicznie (pozostawiono nam adresy i telefony).
<b>Dyskusja nad projektem LSR</b>	Na spotkaniu z udziałem przedstawicieli trzech sektorów oraz mieszkańców przedstawiono projekt LSR na lata 2016-2022. W formie prezentacji zostały przedstawione kluczowe etapy przygotowania LSR: diagnoza, analiza SWOT, cele, przedsięwzięcia i wskaźniki, zasady wyboru operacji i kryteria wyboru, zasady komunikacji LGD ze społecznością oraz zasady monitoringu i ewaluacji. Uwagi wniesione podczas dyskusji przez uczestników spotkania zostały uwzględnione w LSR.
<b>Konsultacje społeczne w zakresie potrzeb i problemów mieszkańców</b>	Wyniki badania ankietowego na formularzu online <a href="https://omikronbadania.pl/questo/b.php?a=504d4f3c&amp;&amp;b=18ac8f9be&amp;&amp;c=7a9e3d76">https://omikronbadania.pl/questo/b.php?a=504d4f3c&amp;&amp;b=18ac8f9be&amp;&amp;c=7a9e3d76</a> zostały uwzględnione w diagnozie i analizie SWOT, wyznaczeniu celów i przedsięwzięć LSR (wyniki zawarto w Raporcie z konsultacji).
<b>Ankieta badająca lokalne warunki do rozwoju działalności gospodarczej</b>	Wyniki badania ankietowego na formularzu online <a href="https://omikronbadania.pl/questo/b.php?a=23def2d8&amp;&amp;b=094193a82&amp;&amp;c=7a9e3d76">https://omikronbadania.pl/questo/b.php?a=23def2d8&amp;&amp;b=094193a82&amp;&amp;c=7a9e3d76</a> zostały uwzględnione w diagnozie i analizie SWOT, wyznaczenie celów i przedsięwzięć LSR (wyniki zawarto w Raporcie z konsultacji).
<b>Konsultacje społeczne z zakresu metod komunikacji z LGD</b>	Wyniki badania ankietowego na formularzu online <a href="https://omikronbadania.pl/questo/b.php?a=63be7636&amp;&amp;b=9e5512529&amp;&amp;c=7a9e3d76">https://omikronbadania.pl/questo/b.php?a=63be7636&amp;&amp;b=9e5512529&amp;&amp;c=7a9e3d76</a> zostały uwzględnione w opracowaniu planu komunikacji (wyniki zawarto w Raporcie z konsultacji).
<b>Baza projektów z użyciem metody „burzy mózgów”</b>	Formularz bazy pomysłów udostępniony w wersji online <a href="https://omikronbadania.pl/questo/s.php?a=db756206&amp;&amp;b=ffdc3d203&amp;&amp;c=7a9e3d76">https://omikronbadania.pl/questo/s.php?a=db756206&amp;&amp;b=ffdc3d203&amp;&amp;c=7a9e3d76</a> Zestawienie koncepcji projektów i ich zakresów wskazujące na potrzeby w zakresie: podjęcia działalności gospodarczych, rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, rozwoju infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, rozwój kapitału społecznego, aktywizacja społeczna, działania związane z edukacją, ekologią, ochroną środowiska, rozwój produktów lokalnych, zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Pomysły zostały przeanalizowane pod kątem LSR i ujęte w większości w formułowaniu celów i przedsięwzięć oraz przy ustalaniu kwot wsparcia i zasad dofinansowania.

### **Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR**

**Partycypacja** to branie w czymś udziału, uczestnictwo. Aby mieszkańcy obszaru działania LGD jak najszerzej włączyli się w proces tworzenia LSR przedstawiciele „Sierpeckiego Partnerstwa” podjęli szereg działań informacyjno-promocyjnych w ramach tzw. wsparcia przygotowawczego. Na stronie internetowej LGD i stronach internetowych gmin partnerskich zamieszczono zaproszenia dla wszystkich zainteresowanych udziałem w tworzeniu LSR, do udziału w spotkaniach konsultacyjnych w każdej z gmin oraz do indywidualnych konsultacji w biurze LGD. Zastosowano liczne komunikaty zapraszające do udziału w badaniach ankietowych prowadzonych przez LGD w zakresie potrzeb i problemów mieszkańców, warunków lokalnych do rozwoju przedsiębiorczości, do zgłaszania pomysłów na projekty (baza pomysłów online) oraz zasad komunikacji LGD z lokalną społecznością.

U podstaw partycypacji leży współpraca różnych grup interesów, pozwalająca trafniej diagnozować potrzeby społeczności, projektować zaspokajające je działania i efektywniej korzystać z dostępnych zasobów i kapitałów, dlatego LGD podjęła wszelkie wysiłki i dostępne kanały komunikacji, aby pozyskać jak najwięcej uczestników procesu tworzenia LSR. We wrześniu dwukrotnie opublikowaliśmy artykuł w lokalnej prasie – „Kurier Sierpecki”, który ma nakład 15 tys. egzemplarzy i jest dystrybuowany w miejscach najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców. W ten sposób informacje o przygotowaniu LSR dotarły do „zwykłych” ludzi, których głos był niezwykle ważny w procesie tworzenia LSR.

**Metody użyte w partycypacji opierały się o dobre praktyki z projektu „Decydujmy razem” (<http://partycypacja.fise.org.pl/x/777930>)**

Na każdym kluczowym etapie prac nad LSR i planowanej jej realizacji zostało zastosowanych kilka metod partycypacyjnych:

<b>Etap</b>	<b>Rodzaj podjętych działań</b>	<b>Opis podjętych działań</b>	<b>Grupa docelowa</b>
<b>diagnozy i analizy SWOT</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. spotkania konsultacyjno-informacyjne,</li> <li>2. warsztaty zespołu roboczego ds. LSR,</li> <li>3. wywiady indywidualne w biurze LGD,</li> <li>4. badania ankietowe w zakresie potrzeb mieszkańców,</li> <li>5. badania ankietowe w zakresie warunków lokalnych do rozwoju przedsiębiorczości (pytania dotyczące problemów i potrzeb),</li> <li>6. e-konsultacje za pomocą formularza</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. w ramach spotkań konsultacyjno- informacyjnych odbyło się 7 ogólnodostępnych spotkań z mieszkańcami: 04.09.2015 r. – Piaski, gm. Sierpc (udział wzięło 47osób); 10.09.2015 r. – Gozdowo (udział wzięło 19 osób); 11.09.2015 r. – Rościszewo (udział wzięło 25 osób); 14.09.2015 r. – Szczutowo (udział wzięło 20 osób); 15.09.2015 r. – Zawidz Kościelny (udział wzięło 14 osób); 16.09.2015r. – Mochowo (udział wzięło 19 osób); 18.09.2015r. – Sierpc (udział wzięło 10 osób);</li> <li>2. w ramach warsztatów zespołu roboczego ds. LSR: 19.10.2015 r. – Sierpc (udział wzięło 19 osób)</li> <li>3. w ramach prowadzonych wywiadów indywidualnych w biurze LGD: od 1 do 30.09.2015 r. przeprowadzono wywiady z 7 osobami</li> <li>4. w ramach badań ankietowych mieszkańców: VIII-X 2015 r. – ankietami objęto 270 osób,</li> <li>5. w ramach badań ankietowych przedsiębiorców: VIII-X 2015r. – ankietami objęto 56 osób</li> <li>6. w ramach e-konsultacji: 24-30.11.2015 r. –brak uwag</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>a) sektor gospodarczy</li> <li>b) sektor publiczny</li> <li>c) sektor społeczny</li> <li>d) mieszkańcy obszaru LGD</li> </ol>
<b>celów, przedsięwzięć i wskaźników</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. warsztaty zespołu roboczego ds. LSR (określenie priorytetów, celów, przedsięwzięć wskaźników),</li> <li>2. badania ankietowe określające priorytety rozwoju obszaru,</li> <li>3. badania ankietowe w zakresie warunków lokalnych do rozwoju przedsiębiorczości (pytania dotyczące kierunków rozwoju obszaru),</li> <li>4. „baza projektów” (online), koncepcje projektów zgłaszanych przez JST za pomocą formularza fiski,</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. w ramach warsztatów zespołu roboczego ds. LSR: 26.10.2015 r. – Sierpc (udział wzięło 17 osób)</li> <li>2. w ramach badań ankietowych mieszkańców: VIII-X 2015 r. –ankietami objęto 270 osób,</li> <li>3. w ramach badań ankietowych przedsiębiorców: VIII-X 2015 r. – ankietami objęto 56 osób,</li> <li>4. w ramach „bazy projektów”: VIII-XI 2015r. – 31 zaproponowanych operacji,</li> <li>5. w ramach forum lokalnego:</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>a) sektor gospodarczy</li> <li>b) sektor publiczny</li> <li>c) sektor społeczny</li> <li>d) mieszkańcy obszaru LGD</li> </ol>

	<p>5. forum lokalne z organizacjami sektora społecznego,  6. badanie fokusowe przedstawicieli sektora publicznego, nt. realizacji przedsięwzięć w stosunku do zgłoszonych potrzeb mieszkańców w zakresie ogólnodostępnej infrastruktury,  7. wywiady indywidualne,  8. e-konsultacje (poprzez stronę internetową i maila)</p>	<p>03.12.2015r. – Rzeszotary Chwały (udział wzięło 9 osób),  6. w ramach badania fokusowego:  13.11.2015 r. – udział wzięło 7 osób,  7. w ramach przeprowadzonych wywiadów indywidualnych: od 1 do 30.10.2015 r. Wywiadami objęto 4 osoby,  8. w ramach e-konsultacji: 24XI-30XI 2015 r. – brak uwag</p>	
<b>zasad wyboru operacji i kryteriów wyboru</b>	<p>1. forum lokalne z przedstawicielami organizacji pozarządowych i grup nieformalnych nt. wyłączenia społecznego,  2. warsztaty zespołu roboczego ds. LSR,  3. grupa robocza przedstawicieli sektora publicznego,  4. wywiady indywidualne w biurze LGD</p>	<p>1. w ramach forum lokalnego:  03.12.2015 r. - Rzeszotary Chwały (udział wzięło 9 osób),  2. w ramach warsztatów zespołu roboczego ds. LSR:  04.11.2015 r. – Sierpc (udział wzięło 14 osób),  3. w ramach grupy roboczej sektora publicznego:  09.12.2015 r.– Sierpc (udział wzięło 7 osób),  4. w ramach przeprowadzonych wywiadów indywidualnych: od 2 do 30.11.2015 r. Wywiadami objęto 3 osoby.</p>	<p>a) sektor gospodarczy  b) sektor publiczny  c) sektor społeczny  d) mieszkańcy obszaru LGD</p>
<b>zasad komunikacji LGD ze społecznością</b>	<p>1. badanie preferowanych kanałów komunikacji oraz ewaluacji,  2. warsztaty zespołu roboczego ds. LSR  3. badanie ankietowe w zakresie form komunikacji,  4. forum lokalne z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi (dyskusja na temat preferowanych form komunikacji przez NGO),  5. dyskusja dot. projektu Lokalnej Strategii Rozwoju,  6. wywiady indywidualne w biurze LGD</p>	<p>1. w ramach badań preferencji online:  od 25.11 do 11.12.2015 r. – badaniami objęto 23 osoby  2. w ramach zespołu roboczego ds. LSR:  03.12.2015 r. – Sierpc (udział wzięło 14 osób),  3. w ramach badań ankietowych: badaniami objęto 270 osób,  4. w ramach forum lokalnego:  03.12.2015 r. – Rzeszotary Chwały (udział wzięło 9 osób),  5. w ramach dyskusji nad projektem LSR:  29.12.2015r. – Całownia, gm. Szczutowo (udział wzięło 28 osób),  6. w ramach przeprowadzonych wywiadów indywidualnych: od 1 do 28.12.2015 r. – wywiadami objęto 3 osoby</p>	<p>a) sektor gospodarczy  b) sektor publiczny  c) sektor społeczny  d) mieszkańcy obszaru LGD</p>
<b>zasad ewaluacji i monitoringu</b>	<p>1. warsztaty zespołu roboczego ds. LSR,  2. forum lokalne z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi,  3. dyskusja dot. projektu Lokalnej Strategii Rozwoju,  4. wywiady indywidualne w biurze LGD</p>	<p>1. w ramach zespołu roboczego ds. LSR:  9.12.2015 r. – Sierpc (udział wzięło 14 osób),  2. w ramach forum lokalnego:  03.12.2015r.– Rzeszotary Chwały (udział wzięło 9 osób),  3. w ramach dyskusji nad LSR:  29.12.2015r. – Całownia, gm. Szczutowo (udział wzięło 28 osób),  4. w ramach przeprowadzonych wywiadów indywidualnych: od 1 do 28.12.2015 r. –wywiadami objęto 3 osoby</p>	<p>a) sektor gospodarczy  b) sektor publiczny  c) sektor społeczny  d) mieszkańcy obszaru LGD</p>

